

บทสัมภาษณ์พิเศษ นายสมปอง นิลพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน

โครงการสกัดความรู้จากผู้รู้ (Best Practice)

แผนการจัดการความรู้กรมพัฒนาที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

ผู้เชี่ยวชาญสมปอง นิลพันธ์ ได้เล่าประวัติและประสบการณ์ในการรับราชการให้ฟังว่า หลังจากจบการศึกษาระดับประโยควิชาซีพีชั้นสูงแผนกเกษตรกรรม จากวิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช และได้สอบบรรจุเข้ารับราชการ ณ ศูนย์พัฒนาที่ดินนราธิวาส หัวหน้าศูนย์พัฒนาที่ดินนราธิวาสยุคนั้นคือท่านชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์อดีตอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน งานของศูนย์พัฒนาที่ดินนราธิวาสสมัยนั้นเป็นงานที่ทำหายความสามารถมาก เนื่องจากเป็นสถานีพัฒนาที่ดินที่ตั้งใหม่ โดยเฉพาะงานด้านการปลูกพืชปรับปรุงภูมิทัศน์ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานภายในศูนย์ฯ ขอบงานลักษณะนี้เนื่องจากเป็นงานที่ทำหายความสามารถ และสามารถนำความรู้ที่ได้เล่าเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ผมทำงานที่ศูนย์พัฒนาที่ดินนราธิวาสได้ประมาณ ๘ เดือน เนื่องจากมีความต้องการที่จะศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับตนเอง จึงได้ย้ายมาอยู่กองสำรวจดิน กรมพัฒนาที่ดิน เพื่อให้ได้อยู่ใกล้กับสถาบันการศึกษาและสะดวกในการเดินทางไปเรียน

หลังจากย้ายมาอยู่กองสำรวจดิน ได้ปฏิบัติงานสำรวจดิน ช่วยสำรวจและจำแนกดิน ช่วยจัดทำแผนที่และรายงานการสำรวจดิน และใช้เวลาออกราชการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจนจบได้รับปริญญาบัตรส่งเสริมการเกษตรบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตรจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หลังจากนั้นได้ลาศึกษาต่อระดับปริญญาตรี จนจบได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาพืชศาสตร์ จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบางพระ จังหวัดชลบุรี และเพื่อที่จะพัฒนาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเองจึงได้ลาศึกษาต่อระดับปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อนำความรู้มาประยุกต์จัดทำฐานข้อมูลใช้ให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเนื่องจากในช่วงหลังปี ๒๕๔๒ กรมฯเริ่มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงและนำระบบสารสนเทศ (GIS) เข้ามาช่วยจัดทำฐานข้อมูลสร้างแผนที่และสารสนเทศดิน

สิ่งที่ทำให้รู้สึกผูกพันกับองค์กร คือ เรื่องของการทำงานเมื่อ **ได้ทำงานที่ชอบและถนัด**จนทำให้เกิดความรักความผูกพันรวมถึงบุคลากรที่ร่วมงานในองค์กรมีความรัก ความสามัคคี ช่วยกันทำงาน

นายสมปอง นิลพันธ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านวินิจฉัยคุณภาพ
และกำลังผลิตของดิน

การศึกษา

- วิทยาศาสตรบัณฑิต (พืชศาสตร์)
- ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
- วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิศาสตร์)

การรับราชการ

- ปี ๒๕๒๒ เจ้าหน้าที่การเกษตร ๒ ศูนย์พัฒนาที่ดินนราธิวาส
- ปี ๒๕๒๔ เจ้าหน้าที่การเกษตร ๓ กองสำรวจดิน
- ปี ๒๕๒๗ เจ้าหน้าที่การเกษตร ๔ กองสำรวจดิน
- ปี ๒๕๓๓ นักสำรวจดิน ๕ กองสำรวจดินและจำแนกดิน
- ปี ๒๕๔๐ นักสำรวจดิน ๖ ว. กองสำรวจดินและจำแนกดิน
- ปี ๒๕๔๖ นักสำรวจดิน ๗ ว. สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน
- ปี ๒๕๔๙ นักสำรวจดิน ๘ ว. สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน
- ปี ๒๕๕๑ นักสำรวจดินชำนาญการพิเศษ สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน
- ปี ๒๕๕๓ ผู้เชี่ยวชาญด้านวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน
- ปี ๒๕๕๕ เกษียณอายุราชการ ในตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน กรมพัฒนาที่ดิน

๑. เริ่มต้นรับราชการ

เมื่อเริ่มรับราชการที่ศูนย์พัฒนาที่ดินนราธิวาส ผู้ที่สอนงาน(Coach)ในช่วงแรกคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาที่ดินนราธิวาสยุคนั้นคือท่านชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์ อดีตอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินท่านได้มอบหมายให้ผมรับผิดชอบงานด้านการปลูกพืชและงานปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานภายในศูนย์และยังสนับสนุนให้ผมได้ย้ายเข้ามาในส่วนกลาง ที่กองสำรวจดิน เพื่อจะได้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อพัฒนาความรู้ให้ตัวเองและเพื่อความก้าวหน้าในงานราชการและเมื่อได้ย้ายเข้ามาทำงานที่กองสำรวจดิน ผู้สอนงานคือ ผอ.สุรพล เจริญพงศ์ ผอ.อุดม พูลสวัสดิ์ รวมทั้งหัวหน้าสายสำรวจดินและนักสำรวจดินจากกลุ่มมาตรฐานงานสำรวจดินท่านอื่นๆเช่น ดร.พิสุทธิ์ วิจารสรณ์ กองสำรวจดินซึ่งท่านเป็น Correlator กำกับดูแลพื้นที่โซนภาคใต้ท่านมอบหมายให้ผมไปศึกษา Soil Taxonomy เชิงลึกและศึกษา Order สำคัญๆ ที่ใช้กับดินของประเทศไทย โดยมีหัวหน้าสายงานมาบรรยายเกี่ยวกับ Order ในการจำแนกดินให้รุ่นน้องๆ ฟังทุกเดือน สิ่งนี้ทำให้ผมมีพื้นฐานด้านการจำแนกดินค่อนข้างดีนอกจากนี้ ยังมี ผอ.สุวณิศรีรัช ณ อยุธยาที่นอกจากจะให้ความรู้ในงานการวินิจฉัยคุณภาพของดินแล้ว ท่านได้สอนวิธีการเขียนเสนอโครงการและหลักการเขียนรายงานผลงานวิจัย ซึ่งผมเห็นว่าเรื่องนี้เป็นประโยชน์ต่อผมมาก เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญของผู้ที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการที่จะต้องสามารถเขียนผลงานต่างๆ ของกรมฯ ออกมาให้เป็นระบบและง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์ และผชช.สหัชชัย คงทน ที่ได้ให้คำแนะนำในการใช้แบบจำลองการปลูกพืช (Crop simulation model) นอกจากนี้ยังมีผู้สอนงานท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้

๒. การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการใช้ระบบ IT

ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๒ กรมพัฒนาที่ดินได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการทำงานที่สำคัญ คือจะเปลี่ยนการใช้ระบบ manual มาใช้ IT ในการจัดทำฐานข้อมูล โปรแกรมและแบบจำลองต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ซึ่งก่อนหน้านั้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๘ ก็ได้เริ่มนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในหน่วยงานราชการบ้างแล้วผมก็ได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร Introduction to Computer, Dos และ Word ราชวิถี หลักสูตร Microsoft Windows ๓.๑๑ Thai Edition หลักสูตร Computer for Executive เป็นต้น ต่อมาในช่วงปี ๒๕๔๒ ดังที่ผมได้เกริ่นนำไปแล้วว่าได้มีการนำ GIS เข้ามาเพื่อการพัฒนาของกรมพัฒนาที่ดิน การเตรียมความพร้อมเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ในช่วงนั้น ผมได้ลาศึกษาต่อระดับปริญญาโทสาขาภูมิศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการใช้ IT ในการทำงานอีกเป็นจำนวนมาก อาทิ

- หลักสูตร การฝึกอบรมคอมพิวเตอร์กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน GIS-Workstation
- หลักสูตร การใช้ Internet ในการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นและการสร้าง Homepage
- หลักสูตร อบรมทบทวนการใช้โปรแกรม Intergraph และเครื่องคอมพิวเตอร์
- หลักสูตร อบรมการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลดิน
- หลักสูตร การประยุกต์งานด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อพัฒนาความรู้และการใช้งานทางด้าน Remote Sensing
- หลักสูตร การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระบบโทรมาตรสำหรับการจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร
- หลักสูตร การประยุกต์ใช้ข้อมูลดาวเทียมรายละเอียดสูง ณ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ(องค์การมหาชน)
- แบบจำลองการปลูกพืชและการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยใช้โปรแกรมระบบช่วยการตัดสินใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรรุ่นที่ ๔ และการเชื่อมโยงระบบการผลิตข้าวในลุ่มน้ำแม่ป่าไข่ง (DSSAT Version ๔ และ MRB-Rice Shell)
- เรียนรู้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้วยโปรแกรมอาร์คจีไอเอส : อาร์ควิว ๙.๐ (ArcGIS : ArcView ๙.๐)

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบเวกเตอร์ด้วยโปรแกรมอาร์คจีไอเอส :อาร์ควิว ๙.๑ (ArcGIS: ArcView ๙.๑)
- การประยุกต์ใช้แบบจำลองการเจริญเติบโตของพืชกับงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร

๓. การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ พันธกิจของกรมพัฒนาที่ดิน

ในงาน**ด้านการสำรวจดิน**ผมและทีมงานได้นำผลการวิเคราะห์ด้านเคมี กายภาพของดินรวมทั้งแผนที่ดินมาทำการแปลผลข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็ว เช่น โปรแกรมแผนที่ความเหมาะสมของดินสำหรับสร้างสระน้ำในไร่นา โปรแกรมข้อมูลดินสำหรับใช้ในการวางผังเมืองและการตั้งถิ่นฐาน และโปรแกรมแผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด**ด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ดิน** ได้จัดทำโครงการวิจัยทั้งด้านการเกษตรและด้านปฐพีกลศาสตร์**ด้านการจัดทำและให้บริการข้อมูล**ระบบสารสนเทศด้านการพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกร ส่วนราชการและบุคคลที่สนใจได้สร้างระบบการให้บริการข้อมูลในรูปแบบโปรแกรมเรียกใช้ ได้แก่ โปรแกรมแผนที่ความเหมาะสมของดินสำหรับสร้างสระน้ำในไร่นา โปรแกรมข้อมูลดินสำหรับใช้ในการวางผังเมืองและการตั้งถิ่นฐาน และโปรแกรมแผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด**ด้านประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร** เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนราชการและประชาชนทั่วไป ผมได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการแก่เกษตรกร เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนราชการและประชาชนทั่วไป ดังนี้

๑) การเป็นวิทยากร

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒

- เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมหลักสูตร “การกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล” หัวข้อ“การวิเคราะห์การวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน”

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕

- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “การวินิจฉัยคุณภาพของดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดปราจีนบุรี” ณ สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี
- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “การวินิจฉัยคุณภาพของดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ณ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๑
- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “การวินิจฉัยคุณภาพของดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดกาญจนบุรี” ณ สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี
- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “ดินและการแปลความหมายข้อมูลดินในจังหวัดชุมพร” ณ สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “ความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกลำไยในจังหวัดลำพูน” ณ สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน
- เป็นวิทยากรร่วมในการเสวนาเรื่อง “แนวทางการขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย สถานีพลังงานชุมชนสีเขียว” ณ ห้องสัมมนาศูนย์แสดงสินค้าและนิทรรศการไบเทค บางนา กรุงเทพมหานคร
- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “การวินิจฉัยคุณภาพของดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดศรีสะเกษ” ณ สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ
- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “ความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกข้าวในจังหวัดปราจีนบุรี” ณ ศูนย์วิจัยข้าวปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “ดินและการแปลความหมายข้อมูลดินในจังหวัดภูเก็ต” ณ สถานีพัฒนาที่ดินภูเก็ต

- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “ความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดบุรีรัมย์” ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

- เป็นวิทยากรอภิปรายในหัวข้อ “การจำแนกความเหมาะสมของดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจและเพื่อ งานวิศวกรรมและการทำแปลงเพื่อประเมินกำลังผลิตของดิน” ณ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๐

- เป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อ “ดินปัญหาและแนวทางการแก้ไขดินในจังหวัดสตูล” และเสวนาในหัวข้อ “แนวทางเขตการใช้ที่ดินจังหวัดสตูล” ณ สถานีพัฒนาที่ดินสตูล

- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อภาคเกษตรในพื้นที่ทุ่งระโนด จังหวัดสงขลา” ณ ห้องประชุมชั้น ๔ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

- เป็นวิทยากรบรรยายหลักสูตร “การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน” ในหัวข้อ “สารสนเทศดิน” ณ โรงแรมอาราญาน่าภูพิมานรีสอร์ท อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษหลักสูตร “การจัดเตรียมข้อมูลแผนที่สำหรับนำขึ้นระบบบริการสารสนเทศทรัพยากรดิน” ในหัวข้อ “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ดิน” ณ ห้องปฏิบัติการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ และภูมิสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมพัฒนาที่ดิน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

- เป็นวิทยากรบรรยายหลักสูตร “การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน” ในหัวข้อ “สารสนเทศดิน”

- เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษหลักสูตร “การจัดเตรียมข้อมูลแผนที่สำหรับนำขึ้นระบบบริการสารสนเทศทรัพยากรดิน” ในหัวข้อ “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ดิน”

- เป็นวิทยากรบรรยายโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการวิทยากรระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนโครงการหมอดินน้อย กรมพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๕๙ ในหัวข้อ “ความรู้เรื่องดิน”

- เป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อ “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการที่ดิน”

- เป็นวิทยากรบรรยายโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “เสริมสร้างองค์ความรู้การจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) สำหรับเจ้าหน้าที่และเกษตรกร” ในหัวข้อ “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการที่ดินและพืช” ณ ห้องประชุมศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรภูเก็ต อ.ถลาง จ.ภูเก็ต

๒) การเผยแพร่ผลงานวิชาการ

๒.๑) เสนอผลงานวิชาการ เรื่อง การศึกษาและวินิจฉัยคุณสมบัติของดินทราย เพื่อจำแนกความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นวัสดุก่อสร้าง ได้รับเกียรติบัตรรางวัลรองชนะเลิศ สาขาสำรวจจำแนกดินและจัดทำแผนที่ การประชุมวิชาการ กรมพัฒนาที่ดิน ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

๒.๒) เสนอผลงานวิชาการ เรื่อง การศึกษาและวินิจฉัยคุณสมบัติของดินทรายเพื่อจำแนกความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นวัสดุก่อสร้าง การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่ ๓๙ ระหว่างวันที่ ๕-๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร

๒.๓) เสนอผลงานวิชาการ เรื่อง ความเหมาะสมของดินในการสร้างสระน้ำในไร่นาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาขาสำรวจจำแนกดินและจัดทำแผนที่ การประชุมวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๘ กรกฎาคมพ.ศ.๒๕๔๙ ณ โรงแรมหินสายน้ำใส อำเภอแก่งจ้งหวัดระยอง

๒.๔) เสนอผลงานวิชาการ เรื่อง ความเหมาะสมของดินในการสร้างสระน้ำในไร่นาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่ ๔๕ ระหว่างวันที่ ๓๐ มกราคม-๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๐ ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

๒.๕) ผลงาน เรื่อง ความเหมาะสมของดินและภูมิอากาศสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดนครสวรรค์

๒.๖) ผลงาน เรื่อง ความเหมาะสมของดินในการสร้างสระน้ำในไร่นาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒.๗) ผลงาน เรื่อง การศึกษาปริมาณน้ำที่พืชใช้ประโยชน์ได้ของชุดดินต่างๆ ในประเทศไทยเพื่อกำหนดระยะเวลาและปริมาณการให้น้ำแก่พืช

๒.๘) ผลงาน เรื่อง การวินิจฉัยคุณภาพของทรัพยากรดินสำหรับใช้ประโยชน์ด้านวิศวกรรมในประเทศไทย

๒.๙) ผลงาน เรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบการวินิจฉัยคุณภาพดินในประเทศไทย

๒.๑๐) ผลงานเรื่อง “แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ได้รับรางวัลระดับ “ดีเด่น” ประเภทพัฒนาการบริการที่เป็นเลิศ จาก ก.พ.ร. ประจำปีพ.ศ.๒๕๕๘

๔. ผลงานที่ภูมิใจมากที่สุด

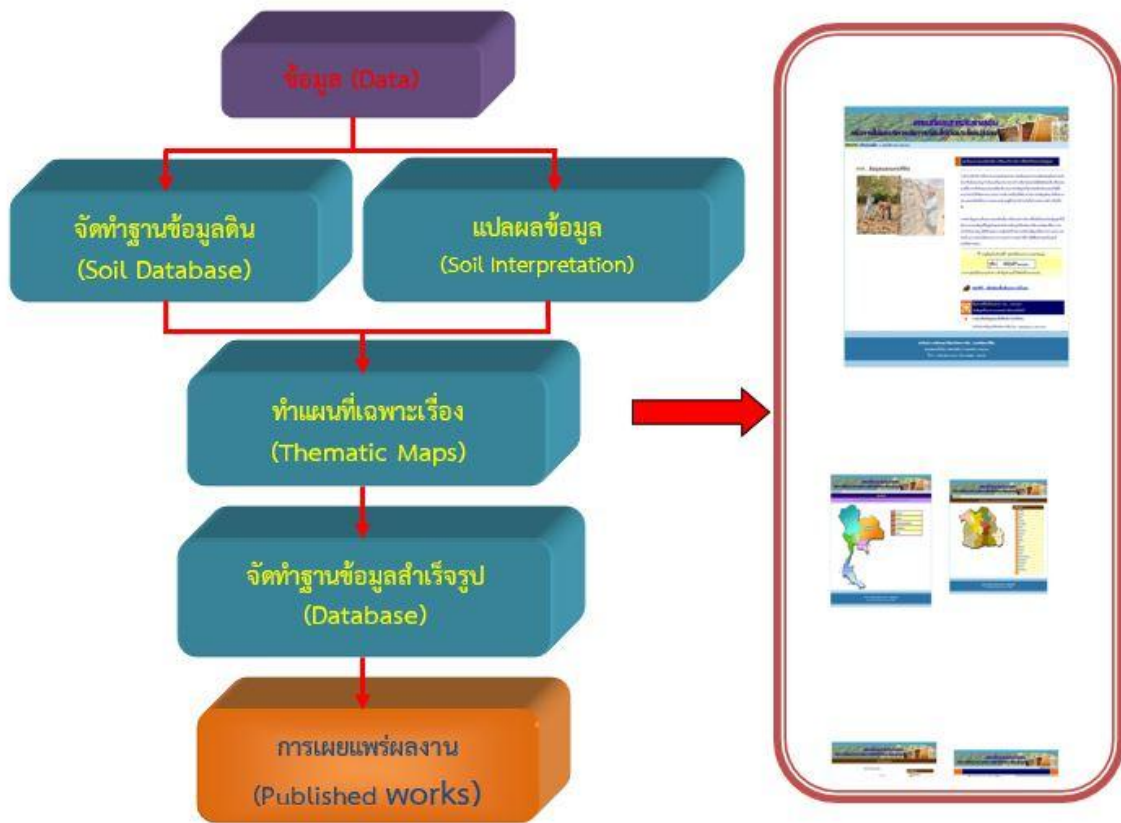
ผลงานที่ภาคภูมิใจที่สุดในการปฏิบัติงานในกรมพัฒนาที่ดิน คือ ผลงานเรื่อง “แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด” กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดินเป็นผลงานที่ได้รับรางวัลระดับ “ดีเด่น” ประเภทการพัฒนาการบริการที่เป็นเลิศ จาก ก.พ.ร. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพราะได้จัดทำเป็นโปรแกรมที่พัฒนาโดยการรวบรวมผลงานของกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน ซึ่งมีมากมาย ได้แก่ แผนที่ รายงาน ผลการวิจัย เอกสารวิชาการ และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ มาจัดเป็นระบบให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถเรียกใช้งานได้อย่างง่ายๆ สะดวก รวดเร็ว และได้้นำโปรแกรมขึ้นสู่เว็บไซต์กรมพัฒนาที่ดินที่ www.ldd.go.th เกษตรกรและผู้สนใจอื่นๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายๆ และสามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รับรางวัลการพัฒนาการบริการที่เป็นเลิศ

“แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดิน”

ที่มา : http://www.opdc.go.th/spaw๒/empty/IMG-๒๗๓_resize.jpg

ที่มา : <http://www.opdc.go.th/spaw6/empty/idd1.jpg>

แผนภาพขั้นตอนการจัดทำ“แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดิน”
ให้อยู่ในรูปแบบข้อมูลที่เข้าใจง่าย ใช้คำพูดธรรมดา ไม่ใช่ศัพท์เทคนิคทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ

แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดิน” เป็นแหล่งข้อมูลที่รวบรวมแผนที่กลุ่มชุดดินทั้งประเทศ ข้อมูลลักษณะและคุณสมบัติของดินที่ถูกต้องและครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศสำหรับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย ๖ ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์ม น้ำมันประเทศไทยได้มีการสำรวจและจัดทำข้อมูลจำแนกประเภทดินไว้เป็นจำนวนมาก แต่เกษตรกรไม่สามารถนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากข้อมูลอยู่กระจัดกระจาย เข้าถึงข้อมูลได้ยาก คำอธิบายเป็นศัพท์เทคนิค และไม่เข้าใจเนื้อหาที่น่าสนใจ

ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ กรมพัฒนาที่ดิน จึงได้จัดทำฐานข้อมูลทีรวบรวมแผนที่กลุ่มชุดดิน รวม ๖๒ กลุ่มทั้งประเทศ ซึ่งมีข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ถึงระดับทุกตำบลในประเทศไทย เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรผ่านทางอินเทอร์เน็ตจากเว็บไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน พร้อมกับสร้างกลไกในการที่จะให้ข้อมูลต่างๆ เหล่านั้นไปถึงเกษตรกรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยการให้หมอดิน และผู้นำชุมชนที่ผ่านการอบรมเป็นแกนหลักที่จะไปถ่ายทอดสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรในพื้นที่ให้เห็นประโยชน์ของข้อมูล /การนำข้อมูลดินไปใช้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินได้เข้าไปให้ความรู้กับเกษตรกรถึงวิธีการในการเข้าถึงข้อมูล โดยเฉพาะผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างมากการเข้าถึงฐานข้อมูลไม่ยุ่งยาก ชับซ้อน ข้อมูลที่เกษตรกรได้รับจะเป็นข้อมูลในพื้นที่ที่ตนเองอยู่ มีการนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ใช้คำพูดธรรมดา ไม่ใช่ศัพท์เทคนิคทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ และหากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินจะมีเจ้าหน้าที่เป็นที่

ปรึกษาในการตอบคำถามเหล่านี้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตเช่นกัน ทำให้สะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปศูนย์ และเกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้ทันทีในพื้นที่

๕. เทคนิคแนวทางและข้อคิดในการปฏิบัติงานสำหรับผู้ที่จะมาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน รุ่นต่อไป

ในการปฏิบัติราชการจะต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งสิ่งแวดล้อมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี หรือด้านนโยบายในการบริหารประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เราจะต้องมีความรู้เท่าทันกับเทคโนโลยีและองค์ความรู้ต่างๆ ที่เปลี่ยนไปและจะต้องสามารถนำสิ่งเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดกับภารกิจที่รับผิดชอบต่อไป **สิ่งสำคัญคือ ต้องมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน** มีการวิเคราะห์และวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อเดินเข้าสู่เป้าหมายให้ประสบความสำเร็จให้จงได้

ตามหน้าที่ความรับผิดชอบ(Job Description) ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน มีหน้าที่วินิจฉัยคุณภาพ วิเคราะห์ และแปลความหมายข้อมูลดินด้านการเกษตร สิ่งแวดล้อมและปฐพีกลศาสตร์สำรวจและประเมินกำลังผลิตของดินทางการเกษตร เพื่อพัฒนาศักยภาพการให้ผลผลิตของดินภายใต้สภาพแวดล้อมและการจัดการที่แตกต่างกัน และจัดทำแผนที่การประเมินผลผลิตพืชของประเทศไทยศึกษา วิจัย ด้านดิน พืช ภูมิอากาศโดยประยุกต์ใช้แบบจำลองการปลูกพืชร่วมกับระบบภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการจำแนกดิน และจัดทำคำแนะนำการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสมบัติดินและสภาพแวดล้อมปรับปรุงและพัฒนาการกำหนดชั้นความเหมาะสมของดิน เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขข้อจำกัดของดิน ด้านการเกษตร ปฐพีกลศาสตร์ และจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของดินรวมทั้งต้องบูรณาการกับหน่วยงานอื่น

ดังนั้น องค์ความรู้และเครื่องมือที่จะต้องมีความรู้ความชำนาญ คือองค์ความรู้ด้านการเกษตร ปฐพีกลศาสตร์ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติด้านต่างๆ โดยเน้นองค์ความรู้ในเรื่องดินโดยเฉพาะสมบัติด้านเคมี กายภาพของดิน ลักษณะและความต้องการของพืช ภูมิอากาศ และการจัดการ และต้องมีความรู้และความชำนาญในการใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) แบบจำลองการปลูกพืช (Crop simulation model) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจในการให้น้ำชลประทานแก่พืช (Decision Support System for Crop Irrigation) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีปริมาณมากเพื่อตอบวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดินไว้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการเกษตร ปฐพีกลศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม

๑.๑ ศึกษาข้อจำกัดและแนวทางการจัดการดินเพื่อเพิ่มผลผลิตพืช (Yield Gap Analysis)

๑.๒ ระบบช่วยการตัดสินใจในการจัดการดินและธาตุอาหารพืชบนพื้นฐานการปรับปรุงบำรุงดิน (Soil & Nutrient Management)

๑.๓ ความเหมาะสมของดินและภูมิอากาศสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ (Soil suitability and Climatology for Economic Crops)

๑.๔ ความเหมาะสมของพื้นที่เพื่อสร้างแหล่งน้ำและเส้นทางลำเลียงผลิตผลในไร่นา (Soil suitability for Farm pond and road)

๑.๕ ช่วงวันปลูกที่เหมาะสมสำหรับพืชเศรษฐกิจในเขตพัฒนาที่ดิน (Length of Growing Season)

๑.๖ ศึกษาลักษณะและสมบัติของดินด้านปฐพีกลศาสตร์ ได้แก่ ความเหมาะสมของดินด้านวิศวกรรม การจำแนกดินด้านวิศวกรรม กลศาสตร์ของดิน

๑.๗ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชเศรษฐกิจ (Impact of Climate change on Crops production)

๑.๘ การปนเปื้อนของธาตุโลหะหนักในดิน

๒. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเกษตร (Agricultural IT)

๒.๑ การจัดการดินและธาตุอาหารพืชด้วยแบบจำลองการปลูกพืช (Soil & Nutrient Management by CSM)

๒.๒ การกำหนดปริมาณและรอบการให้น้ำชลประทานเพื่อการผลิตพืช (Water management & Irrigation Interval)

๒.๓ การประยุกต์ใช้ระบบภูมิสารสนเทศ ได้แก่ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) การสำรวจข้อมูลระยะไกล (RS) การกำหนดตำแหน่งบนพื้นผิวโลก (GPS) เพื่อวิเคราะห์เชิงพื้นที่ด้านการเกษตร (Spatial Analysis on Agriculture) และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ พัฒนาและประยุกต์ใช้ฐานข้อมูลดิน ให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่ายๆ และสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว เช่น โปรแกรมเรียกใช้ App เพื่อใช้บนสมาร์ทโฟน

๓. ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล

๓.๑ ฝึกอบรม

๓.๒ จัดทำวิดีโอทัศน์

๓.๓ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์

๓.๔ แผ่นพับ Roll Up

๔. แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจคุณภาพและกำลังผลิตของดิน

๔.๑ การสร้างสรรค์งาน ในกรอบของการจัดการดิน พืชและภูมิอากาศ เพื่อสร้างคำแนะนำให้เกษตรกร เน้นการจัดการดินที่เหมาะสม และได้ผลตอบแทนอย่างยั่งยืน

๔.๒ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการในกลุ่มฯ เน้นการนำเสนอหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายและการสร้างบอร์ดนำเสนอผลงานทางวิชาการ

๔.๓ การสร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มฯ การอุทิศเวลาให้ส่วนรวม การพัฒนาตนเอง การเรียนรู้ตลอดเวลา และการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี

๔.๔ การสร้างต้นทุนให้กลุ่มฯ การสร้างฐานข้อมูล การสร้างองค์ความรู้ให้กับนักวิจัย การฝึกอบรมงาน การร่วมประชุมวิชาการ การนำเสนอผลงานทางวิชาการนอกหน่วยงาน

๔.๕ การรับมอบหมายภารกิจ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ

๔.๖ ความมีคุณธรรมและจริยธรรม

๖. มุมมองเกี่ยวกับแนวโน้มในอนาคตของงานสารสนเทศด้านดินและการวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน

กรมพัฒนาที่ดินมีข้อมูลสารสนเทศด้านดิน จากการวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดินที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรกรมของประเทศในระดับที่ตีมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ เนื่องจากเราสามารถนำข้อมูลการสำรวจจำแนกดินและการจัดทำแผนที่ดิน มาประกอบการวางแผนทำการเกษตร นำมาใช้จัดทำเขตเหมาะสมสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ (Zoning) แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Management: Agri-Map) รวมทั้งใช้ในโปรแกรมต่างๆ เช่น แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด กตคู่มือดิน LDD Soil Guide ปุ๋ยรายแปลง ข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรดินรายจังหวัด เป็นต้น

นอกจากประโยชน์ในด้านการเกษตรแล้ว ข้อมูลสารสนเทศด้านดินนั้นสามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนด้านวิศวกรรมโดยนำข้อมูลดินมาจัดชั้นความเหมาะสมของดินด้านวิศวกรรม ๑๑ กิจกรรม อาทิ เช่น การใช้เป็นวัสดุหน้าดิน การใช้เป็นแหล่งทรายและกรวด การใช้เป็นดินถมหรือดินคันทาง การใช้เป็นเส้นทางแวนอนน การใช้ทำบ่อขุด การใช้เป็นพื้นที่อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก การใช้สร้างคันกั้นน้ำ การใช้ทำระบบบ่อเกรอะ การใช้สร้างโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กการใช้สร้างอาคารต่างๆ และการใช้ยานพาหนะในช่วงฤดูฝน โดยอาศัยหลักเกณฑ์จากSoil Interpretation Handbook for Thailand (FAO & DLD, ๑๙๗๓)และ Soils of the Waterhen Areas (Fraser, et.al, ๑๙๘๕) และเราได้นำข้อมูลความเหมาะสมของดินมาจัดทำเป็น **โปรแกรมความเหมาะสมของดินสำหรับใช้ประโยชน์ด้านวิศวกรรมในประเทศไทย** ได้แก่ **“โปรแกรมแผนที่ความเหมาะสมของดินสำหรับสร้างสระน้ำในไร่นา”** เป็นโปรแกรมใช้พิจารณาหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับสร้างสระน้ำในไร่นา และได้พัฒนาต่อไปเพื่อนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการวางผังเมืองและการตั้งถิ่นฐานโดยจัดทำเป็นโปรแกรมชื่อ **“โปรแกรมข้อมูลดินสำหรับใช้ในการวางผังเมืองและการตั้งถิ่นฐาน”** เป็นโปรแกรมเรียกใช้งานอย่างง่าย เพื่อให้ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว โดยโปรแกรมจะแสดงพื้นที่ความเหมาะสมของดินสำหรับใช้ประโยชน์ด้านวิศวกรรมทั้งหมด ๑๑ กิจกรรมพร้อมแผนที่และคำอธิบายความหมายต่างๆ

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลสารสนเทศด้านดิน มีประโยชน์และควรนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กรมพัฒนาที่ดินจึงควรส่งเสริมให้นำโปรแกรมต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ เช่น **แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด** ซึ่งจัดทำขึ้นมาเพื่อเกษตรกรโดยเฉพาะ ซึ่งมีนักศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิศวกรรม ได้ให้ความสนใจกับโปรแกรมนี้นับเป็นอย่างมากโดยมีการเข้ามาเยี่ยมชมข้อมูลบนเว็บไซต์ของกรมฯ เป็นจำนวนมากเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนทำการเกษตรและวางแผนงานด้านวิศวกรรม และที่สำคัญคือ**เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมฯ ในระดับสถานีพัฒนาที่ดินสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ประกอบการแจกจ่ายผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของกรมฯ ให้แก่หมอดิน และเกษตรกรได้ตรงและสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่** ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรได้ตรงจุดและช่วยลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร และมีความสะดวกในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการต่างๆ ของกรมฯ ด้วย

จากประสบการณ์และผลการดำเนินการที่ผ่านมา ผมเห็นว่า การที่จะส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากโปรแกรมแผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารกรมฯ ให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างเข้มข้น จริงจัง และต่อเนื่อง และมีการจัดฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยสู่เกษตรกร รวมทั้งจะต้องมีการสาธิตให้เห็นเป็นรูปธรรมในพื้นที่จริงของเกษตรกรในดินปัญหาชนิดต่างๆ ให้กระจายทั่วทุกสถานีพัฒนาที่ดิน โดยเกษตรกรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เพื่อเป็นแบบอย่างและตัวอย่างที่ดีแก่เกษตรกรคนอื่นๆ ต่อไป ในสภาพปัจจุบันที่เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินมีจำกัดไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทั่วถึง ผมเห็นว่าเกษตรกรควรได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดินได้โดยตรง **เกษตรกรเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์** ปัจจุบันเราได้นำข้อมูลดิน แผนที่ดินมาแปลผลให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ง่ายๆ และมีความสะดวก รวดเร็วในการเข้าถึงผ่านทางเว็บไซต์ของกรมฯ แล้วไม่ว่าจะเป็นข้อมูลลักษณะและสมบัติของดิน ความเหมาะสมของดินด้านการเกษตร ด้านวิศวกรรม แนวทางการจัดการสำหรับการปลูกพืช

ผมขอยกตัวอย่างพื้นที่ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการใช้ข้อมูลการวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน ที่น้องๆ รุ่นหลังสามารถไปศึกษาเรียนรู้ได้คือ **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนกลุ่มชุดดินที่ ๑๐ ซึ่งเป็นดินเปรี้ยวจัด ของนายยศฐศักดิ์ เยี่ยงกุลเชาว์** หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน บ้านเชียรออก ต.คลองไทร อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการใช้ข้อมูลจากโปรแกรม **“แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด”** ไปใช้ประกอบการแก้ไขปัญหาของดินในพื้นที่ ทั้งนี้ เนื่องจากนายยศฐศักดิ์ เยี่ยงกุลเชาว์ เป็นหมอดินที่มุ่งมั่นและตั้งใจจริงในการแก้ปัญหาของดินในพื้นที่ และสามารถใช้อุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตได้เป็น

อย่างดีจึงสามารถสืบค้นข้อมูลและใช้คำแนะนำจากโปรแกรม“แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด” มาบริหารจัดการพื้นที่ตนเองได้จนประสบความสำเร็จ สามารถทำการเกษตรได้สอดคล้องตามความเหมาะสมของดินสำหรับปาล์มน้ำมันซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สินค้าหลัก : ปาล์มน้ำมัน

พื้นที่เป้าหมาย : ๗๖,๙๘๓ ไร่

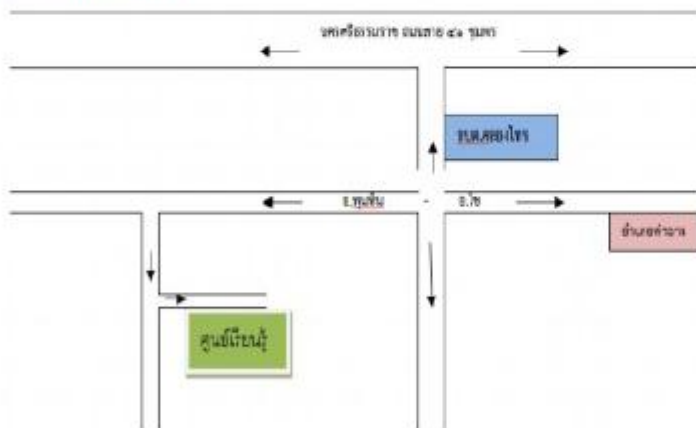
เกษตรกรเป้าหมาย : ๒,๐๗๖ ราย

สถานที่ตั้ง : บ้านเข็ญ หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองไทร อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัด : Latitude ๙.๑๘๗๕๒๘ Longitude ๙๙.๑๖๓๒๒๑

ระดับการพัฒนาของศูนย์ ฯ :

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อเกษตรกรต้นแบบเจ้าของแปลงเรียนรู้ : นายยศฐกิตติ์ เขียงกุลเขาว์ อายุ ๔๖ ปี

บ้านเลขที่ ๑๒๓/๓ หมู่ที่ ๘ ต.คลองไทร อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๓-๓๘๘๓๐๒๖

ตัวอย่างข้างต้น เป็นเพียงส่วนหนึ่ง แต่ถ้าหากต้องการจะเห็นการใช้ประโยชน์ข้อมูลสารสนเทศด้านดินอย่างทั่วถึงทุกจังหวัด กรมฯอาจจะต้องสั่งการให้สำนักงานพัฒนาที่ดินและสถานีพัฒนาที่ดินวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ในพื้นที่รับผิดชอบให้ได้ว่ามีดินปัญหาอะไรบ้าง และมีเนื้อที่เท่าไรในแต่ละตำบล อำเภอ จังหวัด โดยอาศัยข้อมูลเบื้องต้นจากโปรแกรมแผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด พิจารณาร่วมกับแผนที่ดินปัญหา จะสามารถวิเคราะห์เชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อทราบดินปัญหา มีเนื้อที่เท่าไร เจ้าหน้าที่ของกรมฯ สามารถนำผลิตภัณฑ์ของกรมฯ เข้าไปแจกจ่ายส่งเสริมให้เกษตรกรแก้ไขปัญหาดินให้ตรงพื้นที่เป้าหมาย ในอัตราและปริมาณตามคำแนะนำของกรมฯ ต่อไปและจะต้องมุ่งเน้นเป็นพิเศษในเรื่องการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินจากโปรแกรมปุ๋ยรายแปลงร่วมกับอินทรีย์วัตถุจากผลิตภัณฑ์ของกรมฯ เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตแก่เกษตรกรการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน ได้มีการจัดทำคู่มือชื่อว่า “คู่มือการวิจัยและวินิจฉัยคุณภาพดิน” สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการวิจัยและวินิจฉัยคุณภาพดินเพื่อให้มีการปฏิบัติงานด้านการวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดินเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๗. สิ่งที่คาดหวังเกี่ยวกับภารกิจของกรมพัฒนาที่ดินในอนาคต

๑. กิจกรรมหรืองานด้านสำรวจและจำแนกดิน จะต้องดำเนินการเพื่อ**จัดทำความเหมาะสมของดินอยู่ด้านหลังโฉนดทุกแปลง** และมี**ค่าวิเคราะห์ดินทุกชุดดิน**ในประเทศไทยในทุกจังหวัด
๒. ด้านการวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน จะต้องดำเนินการเพื่อจัดทำรายงานการวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดินระดับภาค หรือระดับจังหวัด **จัดทำแปลงสาธิต** เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักทุกสถานีพัฒนาที่ดิน และ**จัดตั้งศูนย์พยากรณ์ผลผลิตพืช** ด้วยแบบจำลองการปลูกพืชและระบบภูมิสารสนเทศ
๓. การศึกษาปริมาณน้ำที่พืชใช้ประโยชน์ได้จะต้องดำเนินการเพื่อกำหนด **ปริมาณและรอบการให้น้ำชลประทานสำหรับพืชเศรษฐกิจ**ในประเทศไทย
๔. ปุ๋ยรายแปลง จะต้องดำเนินการพัฒนาไปสู่**การเกษตรแม่นยำ (Precision farming)** และครอบคลุมพืชเศรษฐกิจหลักทั้งหมดของประเทศ
๕. **พัฒนาโปรแกรมประยุกต์**ใช้งานอย่างง่าย และพัฒนาฐานข้อมูลบนสมาร์ตโฟน
๖. การประชาสัมพันธ์ จะต้องจัดตั้งผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน เพื่อทำการประชาสัมพันธ์เชิงรุก **เผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ประจักษ์และถึงมือผู้ใช้** หมอดินหรือเกษตรกรสามารถนำผลงานไปใช้ได้จริง

สมปอง นิลพันธ์ บันทึกเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

คติประจำใจ: ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น

